

‘LASTENVERLICHTING ZIT NU TUSSEN DE OREN, MAAR HET KAN EN MOET BETER’

Een behoorlijk verleden,

Internationaal is Nederland met de verlichting van administratieve lasten toonaangevend, maar we zijn volgens Actal-voorzitter Steven van Eijck ‘nog lang niet klaar’. Toch bestaat de mogelijkheid dat Actal medio volgend jaar wordt opgeheven - of juist een veel bredere missie krijgt.

TEKST PETER VAN RIETSCHOTEN | BEELD SIMONE VAN ES

De toekomst van Actal is volgens voorzitter Steven van Eijck duidelijk en toch ‘open’. Enerzijds stelt hij dat Actal in de tien bestaansjaren het nodige aan merkbare lastenverlichting heeft bereikt, maar nog lang niet klaar is en vooral zin van voortbestaan heeft als het werkterrein wordt uitgebreid. Anderzijds stelt hij zonder terughoudendheid dat het adviescollege zonder probleem volgend jaar juni conform de planning kan worden opgeheven. Van Eijck: “Mits de kennis van de twaalf

medewerkers en de methodieken en technieken van Actal beschikbaar blijven. De drie leden van het bestuur zijn geen plucheklevers, de missie en de taken kunnen ook heel goed worden ondergebracht bij een ander onafhankelijk orgaan, zoals de Rekenkamer of de Raad van State.” Over de alom onderschreven logica van het laten voortbestaan van Actal in de huidige vorm, al dan niet voorzien van een ruimer mandaat, wil Van Eijck zich daarentegen niet uitlaten: “Dat is aan de politiek en daar blijven wij verre van.”

‘Ik pleit voor een maatschappelijke kosten-batenanalyse van nieuw beleid.’

Missie Actal: cultuuromslag

Actal is een tijdelijk en onafhankelijk adviescollege met als doel een cultuuromslag bij regelgevers te bewerkstelligen. Zij moeten de regeldruk voor bedrijven, burgers, instellingen, professionals en medeoverheden automatisch en blijvend verlichten.

Om de cultuuromslag te bevorderen adviseert Actal de regering en de Staten-Generaal over gevolgen van regeldruk van voorgenomen wet- en regelgeving en over programma’s om de bestaande regeldruk te verminderen.

Actal ondersteunt regelgevers door onder meer het uitvoeren van projecten die bijdragen aan de beperking van regeldruk.

Daarnaast adviseert Actal de regering op strategisch niveau over regeldruk.

MERKBAAR

Terugkijkend concludeert Van Eijck dat Actal conform zijn missie en taakstelling een ‘behoorlijk verleden’ heeft. De diverse overheden hebben tal van adviezen gekregen en die in aanzienlijke mate ook overgenomen, burgers en ondernemers hebben aanwijsbaar en merkbaar lastenverlichting gekregen en internationaal is Nederland wat betreft de verlichting van administratieve lasten in Europa toonaangevend geworden.

Van Eijck: “De aanpak en werkwijze van Actal kan men gerust beschouwen als een positief exportproduct.” Nader op de behaalde resultaten ingaande zegt hij: “Het bewustzijn bij de regelgevers over lastenverlichting is gestegen, het denken daarover zit ook op de departementen beslist meer tussen de oren dan voorheen. Dat komt mede doordat wij er scherp op zitten en veel processen en toepassingen monitoren. Anderzijds is het ook zo dat Actal meer en meer wordt ontdekt door de Tweede Kamer en andere regelgevers. Ook dat draagt zeker bij aan de invulling van onze missie.”

HOTELMUZIEK

Voorbeelden van wat Actal voor ondernemers en hun accountants heeft bereikt zijn er volgens Van Eijck te over. Hij wijst op de wetgevingstrajecten voor XBRL, de adviezen die Actal het kabinet heeft gegeven over de crisisaanpak, de dienstverlening van de lokale overheden die minder bureaucratisch is geworden, de brief met suggesties die is gestuurd naar de informateurs (zie kader). “Of neem dat fenomeen van de onnodige indieningsvereisten. Het schrappen daarvan, waarbij meer vergunningen zijn teruggebracht naar één integrale vergunning, scheelt ondernemers een hoop tijd en ergernis.” Van Eijck wil over het aspect ‘concrete effecten’ nog kwijt dat Actal zich specifiek richt op merkbare lasten-

een open toekomst

verlichting. “Oude regelgeving die niet of nauwelijks meer wordt gebruikt is voor ons en de ondernemers niet interessant.” Overigens beseft de Actal-voorzitter terdege dat lastenverlichting precies omgekeerd werkt als de muziek in een hotel-lobby: die zachtjes voortkabbellende muziektonen worden pas gemist als zij er niet meer zijn, van de verfoeide verdwenen administratieve lasten is men daarentegen al snel vergeten dat ze er ooit waren.

‘NU IS HET MOMENT’

Ondanks het ‘behoorlijke verleden’ is Van Eijck even beslist over ‘we zijn nog lang niet klaar’. Hij wijst op sectoren als het onderwijs en de gezondheidszorg, waar het terugdringen van de administratieve lasten tot onder de nullijn haalbaar en dringend gewenst is. Hij wijst erop dat in tal van andere sectoren de lastenverlichting weliswaar van de grond is gekomen, maar dat er “nog een wereld valt te winnen”. Hij haalt de bevinding van Actal aan dat het nog steeds eerder regel dan uitzondering is dat meer bestuurslagen (soms zes!) zich allemaal bezighouden met beleidsontwikkeling, -implementatie en -toezicht.

Van Eijck: “Het is nu het moment om ook aan de wetgevende kant wezenlijke reducties door te voeren. Niet als doel op zich, maar wel als investering in de toekomst. Minder regels is minder ambtenaren is minder kosten; bij herstel lopen startende en al actieve ondernemers niet vast in een woud van regelgeving, en minder energie te besteden aan allerlei regelgeving betekent dat er meer energie beschikbaar is voor de core business.”

MAATSCHAPPELIJKE KOSTEN-BATEN-ANALYSE

Daarnaast is hij van mening dat het werkveld van de administratieve lastenverlichting moet worden uitgebreid. ▣

Steven van Eijck: ‘De aanpak en werkwijze van Actal kan men gerust beschouwen als een positief exportproduct.’

'Ik pleit ervoor dat accountants samen met de ondernemer hun werkpakket nog eens secuur doorlopen en laten vervallen wat niet nodig is.'

Advies Actal aan de informateur

Het nieuwe regeerakkoord moet volgens Actal inzetten op het verminderen van regeldruk over de volle breedte van het rijksbeleid. Het college adviseert bovendien om extern en onafhankelijk toezicht in te stellen om te bewaken dat de regeldruk daadwerkelijk en merkbaar wordt vermindert. Wil het nieuwe kabinet daadwerkelijk merkbare resultaten bereiken, dan dient de aanpak de volgende elementen te bevatten:

1. Een absolute nullijn voor nieuwe regeldruk, zodat er per saldo geen nieuwe regeldruk bij komt (netto kwantitatieve doelstelling).
2. Een harde kwantitatieve reductiedoelstelling voor bestaande regels op specifieke beleidsterreinen en/of in specifieke sectoren (met name zorg en onderwijs), waarbij de concrete acties in nauwe samenspraak met de doelgroepen worden vastgesteld.
3. Een regeldruktoets die de gevolgen van wetten en regels kwantitatief in beeld brengt.
4. Externe en onafhankelijke bewaking van de regeldruk.

Voorbeeld van lastenverlichting

De ondernemer heeft de mogelijkheid om de commerciële jaarrekening voor een belangrijk deel op te stellen met behulp van de informatie die ook wordt gebruikt bij de aangifte vennootschapsbelasting. Door de jaarrekening op te maken op fiscale grondslag valt deze feitelijk samen met de fiscale aangifte. Dit betekent een behoorlijke vereenvoudiging bij het samenstellen van rapportages.

Hij spreekt over *impact assessment*, wat zijn de gevolgen van wet- en regelgeving? Van Eijck: "Het toetsen van een wet of regel op de administratieve last is goed, maar er is meer. Ik pleit voor een maatschappelijke kosten-batenanalyse van nieuw beleid. Een wet die bijvoorbeeld heel goed is voor de landbouw, kan voor milieu of verkeer een enorme last betekenen. Al in de Ministerraad zouden die maatschappelijke analyses bekend moeten zijn. Meer transparantie over wat een wet in het totaal kost en wat de baten zijn. Dat zal trouwens ook met zich meebrengen dat de Tweede Kamer veel sneller kan besluiten over wetsvoorstellen."

Zou Actal voor die maatschappelijke analyses het geëigende orgaan zijn?

Van Eijck: "Ook dat is volledig aan de politiek."

LAGERE ACCOUNTANTSREKENING

Als antwoord op de vraag of ondernemers en hun accountants op korte termijn van Actal nog goed nieuws kunnen verwachten, wijst Van Eijck eerst nog eens naar de aanbevelingen die naar de informateur zijn gestuurd. "Echt zwaar inzetten op de nullijn: het kan en het moet." Dan voegt de Actal-voorzitter hieraan toe: "Ondernemers hoeven veel dingen niet meer te doen waartoe ze vroeger verplicht waren en die dan door de accountant werden aangeleverd. Vroeger was er bijvoorbeeld de verplichting van zowel een commerciële als een fiscale jaarrekening. Nu kunnen beide jaarrekeningen in aanzienlijke mate op dezelfde input worden gebaseerd, dus dat houdt een behoorlijke vereenvoudiging in bij het opstellen (*zie kader*). Ik pleit ervoor dat accountants samen met de ondernemer hun werkpakket nog eens secuur doorlopen en laten vervallen wat niet meer nodig is. Het mindere werk dient zich dan te vertalen in lagere facturen; de tijd die vrijkomt kan worden besteed aan andere werkzaamheden of nieuwe cliënten." □